

פרשת ויקהל

[תול"ה] ויקהל ופרשת שקלים

בפסוק (שמות לו, ה-ו) מרבים העם להביא כו' ויצו משה כו' ויכלא העם מהביא. יש להבין מה זה האריכות בתורה בענין זה. ונראה כי ראו הצדיקים והחכמים כי נתפשט ההתנדבות יותר מהראוי. וחששו שלא יהיה עוד ברצון אמת לשם שמים. כי הכל הולך אחר הרצון לשם שמים. ואיתא כי יש בכל דבר בחינת רצוא ושוב פירוש על פי מה שכתוב בשם הבעש"ט לראות שמכל עבודה יקבל יראה ובושה כי כשגומר כל מעשיו בא לידי גבהות. אבל כשחוזר באמצע לאחוריו בחשבו לפני מי הוא עומד. זה עצמו תיקן המעשה כראוי. ומשה רבינו ע"ה והחכמים שמרו מעשי בני ישראל שלא להתערב בו פניות כנ"ל: ובספר אור החיים³ מדויק לשון היתנה דים כו' והותר (שם ו). דסתרי אהודי. והוא ז"ל תירץ שעל ידי שהיתרון היה בנדיבות בני ישראל. שילם הקב"ה להם שכרם וכלל היתרון גם כן במלאכת המשכן ע"ש דברי פי חכם חן. ולפי דרכנו פרשנו כי על ידי זה שמנעו עצמם אחר כך מהריבוי כדכתיב ויכלא העם. על ידי זה תיקנו זאת היתרון שלא נתקלקל הנרובה על ידי התפשטות כנ"ל. ושמעתי מאא"ז מו"ר ז"ל פירוש הפסוק (שם ו, ב) מה יפו פעמיך בנעלים בת נדיב ופירש כי נדיבות הרצון צריך מנעל ושמירה שלא יתפשט הרצון והחשק לדברים אחרים כו'. וזהו פירוש המשנה⁴ משמיעין על השקלים ועל הכלאים שלא

יתערבו רצונות אחרים לרצון הנדבה. וגם פירוש בלאים כמו ויכלא העם כו' שהוא בחינת המניעה שיש גם כן במצות הנדבה כנ"ל וזהו שכתוב (שם ל, ט) העשיר לא ירבה כו':

בשם אמר"ז ז"ל על פסוק (שמות לו, כב) ויבואו האנשים על הנשים על פי מאמר רז"ל⁵ במקום שבעלי תשובה עומדים אין צדיקים גמורים יכולין לעמוד. וזהו שכתוב⁶ האנשים שחטאו בזהב העגל באו בחילא סגי על הנשים שלא חטאו כו'. וזה פירוש תשובה שעל ידי שלוקח לו דרך מרצון החטא איך לעשות רצון עליון כמאמר⁷ עשה רצונו כרצונך. נמצא מחזיר רצון החטא למוטב. כי כל הרצונות אשר לא לה' המה נמצאים באדם רק כדי ללמוד דרך לעבודתו יתברך ונמצא משיב הרצון למקומו. וזה המקום אין צדיקים גמורים יכולין לעמוד בו כי לא נמצא להם רצון עמוק כזה:

עוד בשם מו"ז ז"ל על פסוק (במדבר כה, ב) את קרבני לחמי לאשי ריח ניחוחי תשמרו כו'. ופירש כי הקב"ה נותן שפע לכל הבריאה כמאמר⁸ מהדש בטובו בכל יום מעשה בראשית. אבל על ידי עבודת בני ישראל מוסיפין השפעה מהקב"ה. ותוספות זה מרובה על העיקר. והקב"ה מבקש מבני ישראל שישמרו שההשפעה יהיה על ידי ריח ניחוח. ולא על ידי הטבע. וזהו שכתוב לחמי לאשי מה שאני נותן שפע להנבראים תשמרו שיהיה על ידי ריח ניחוח כנ"ל. ושפתים ישק. ועל זה נתקנו התפלות בכל

1 עין ספר יצירה פ"א מ"ו; שם מ"ח.
2 כתר שם טוב ו ע"ג, אות לה, ויה כי יראה; עין וצא תרלי"ב ד"ה 'אכו יש'.
3 אור החיים שמות לו, ז ד"ה 'דיים וגו' הותר'.
4 שקלים פ"א מ"א.

5 ברכות לד ע"ב.
6 זוהר ח"א, קכט ע"ב.
7 אבות פ"ב מ"ד.
8 ברכות קריאת שמע, ברכת יוצר אור.

יום במקום התמידין? שממשיכין בני ישראל השפע בכל יום על ידי הברכות וההודאות שמעידין שהכל מהקב"ה אשר מחדש בטובו בכל יום מעשה בראשית כנ"ל: